

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Buiteneiland Amsterdam (IJburg 2)

Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport

8 maart 2021 / projectnummer: 3529

1 Advies voor de inhoud van het MER

De gemeente Amsterdam wil de ontwikkeling van Buiteneiland mogelijk maken. Dit is het laatste eiland van IJburg dat gerealiseerd gaat worden. Omdat de huidige ideeën over Buiteneiland niet meer aansluiten op het bestaande bestemmingsplan uit 2009, gaat de gemeente een nieuw bestemmingsplan opstellen. Voor het besluit hierover wordt een milieueffectrapport (MER) opgesteld. De gemeente heeft de Commissie gevraagd te adviseren over de inhoud van het MER.

Essentiële informatie voor het MER

Voor het meewegen van het milieubelang in het besluit over het bestemmingsplan Buiteneiland moet het MER in ieder geval onderstaande informatie bevatten:

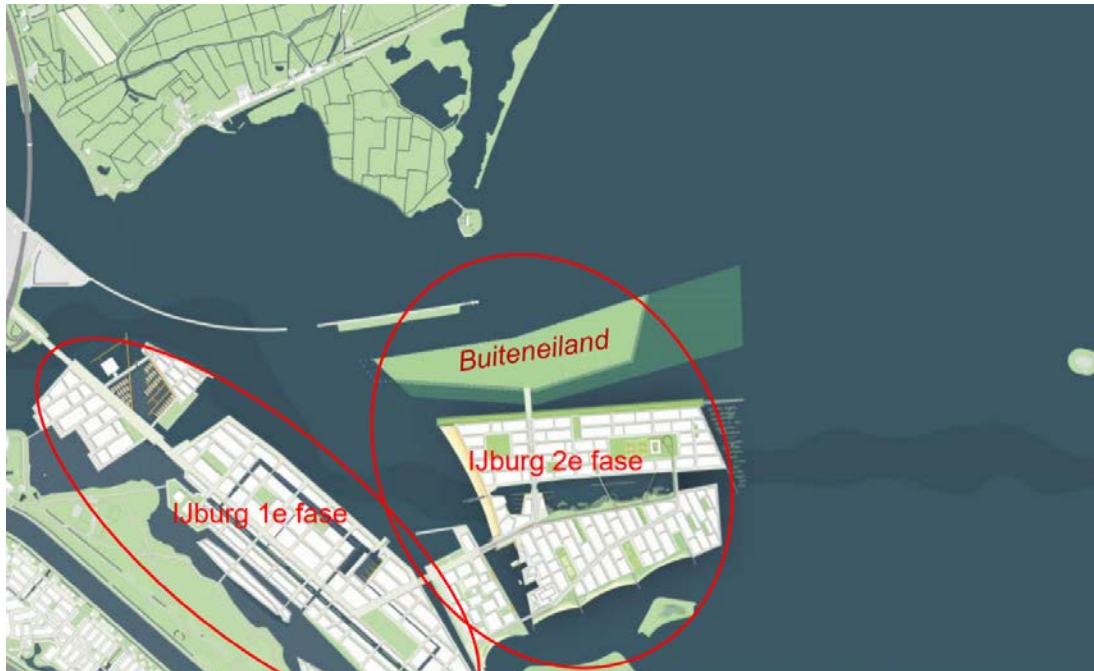
- een duidelijke en concrete omschrijving van de ambities en doelen voor Buiteneiland;
- een toelichting op het besluit: welke keuzes gaan met dit bestemmingsplan vastgelegd worden en wat ligt al vast?
- een beschrijving van onderscheidende alternatieven voor het gebruik van het eiland en van hoe deze tot stand zijn gekomen. Maak duidelijk hoe de doelen en ambities de alternatieven hebben beïnvloed en hoe zal worden ingespeeld op wijzigende omstandigheden tijdens de ontwikkeling van Buiteneiland;
- een onderbouwing van het gebruik van de twee verschillende referentiesituaties, één voor de aanlegfase en één voor de gebruiksfase;
- een toets die laat zien of buitendijkse natuur kan worden aangelegd zonder aantasting van het Natura 2000-gebied Markermeer & IJmeer.

Laat het onderscheid tussen de aanleg- en de gebruiksfase duidelijk zien in het MER. Dat begint bij de afbakening van het plan en werkt via de referentiesituatie ook door in de effectbeoordeling.

Besluitvormers en insprekers lezen in de eerste plaats de samenvatting van het MER. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Naast bovenstaande punten gaat het in ieder geval om de vergelijking van de varianten en alternatieven.

In de volgende hoofdstukken beschrijft de Commissie in meer detail welke informatie het MER moet bevatten. Ze bouwt in haar advies voort op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau¹ (notitie R&D). Ze herhaalt slechts punten die al in de notitie R&D aan de orde komen als dat voor een goed begrip van het advies nodig is of als ze voorstelt de aanpak op onderdelen aan te passen.

¹ Sweco, 2020. *Milieueffectrapportage Buiteneiland. Notitie reikwijdte en detailniveau*

Afbeelding 1 Ligging IJburg 1^e en 2^e fase (bron: notitie R&D)

Aanleiding MER

IJburg 2^e fase omvat drie nieuwe eilanden in het IJmeer: Centrameiland, Strandeiland en Buiteneiland. De aanleg en ontwikkeling ervan is mogelijk gemaakt met het bestemmingsplan IJburg 2^e fase uit 2009. Centrameiland is inmiddels in ontwikkeling. Voor Strandeiland en Buiteneiland worden, in aparte procedures, nieuwe bestemmingsplannen vastgesteld. Voor Buiteneiland is onder andere de woningbouwopgave veranderd en wil de gemeente meer ruimte bieden voor recreatie en sport. Ook zal het eiland op een andere manier aangelegd worden dan voorzien in 2009. Om die reden stelt de gemeente een nieuw bestemmingsplan op.

Het bestemmingsplan maakt ook een aantal nieuwe activiteiten mogelijk waarvoor een MER nodig is. Volgens de notitie R&D gaat het om: de aanleg van een binnenvaarweg (C3), de aanleg van een loswal (C4), de aanleg van een primaire waterkering (D3.2) en de manier van aanbrengen van de landophoging. Een MER is ook noodzakelijk omdat – vanwege mogelijke gevolgen voor Natura 2000-gebieden – een Passende beoordeling op grond van de Wet natuurbescherming nodig is.

Rol van de Commissie

De Commissie is onafhankelijk, bij wet ingesteld en adviseert over de inhoud en de kwaliteit van het MER. Zij stelt voor ieder project een werkgroep samen van onafhankelijke deskundigen. Ze schrijft geen milieueffectrapporten, dat doet de initiatiefnemer. Het bevoegd gezag – in dit geval de gemeente Amsterdam – besluit over Buiteneiland.

De samenstelling en de werkwijze van de werkgroep en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt door nummer [3529](#) op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

2 Aanleg en gebruiksfase van Buiteneiland

De gemeente Amsterdam gaat in het MER de aanlegmogelijkheden en de toekomstige inrichting van het gebied onderzoeken: de aanlegfase en de gebruiksfase. De aanlegfase richt zich op het 'land maken' en tijdelijke functies. De gebruiksfase omvat de geleidelijke inrichting van de definitieve gebruiksfuncties en het gebruik van het eiland.

Het MER moet voor beide fases laten zien om welke activiteiten het gaat, hoe de effecten bepaald en beoordeeld zijn en welke maatregelen nodig zijn. Dit advies beschrijft bij elk onderwerp welke punten van toepassing zijn op de aanlegfase of de gebruiksfase. Wanneer dit niet specifiek vermeld is, geldt het advies voor beide fases.

3 Doelstelling, besluiten en beleid

3.1 Doelstelling

Aanlegfase

In afwijking van de andere eilanden van IJburg wil de gemeente Amsterdam Buiteneiland niet aanleggen met primair zand. De voorkeur gaat uit naar het toepassen van grond die elders in de gemeente vrijkomt. Deze werkwijze geeft invulling aan de wens om circulair te werken. Circulariteit is een containerbegrip, wat op verschillende manieren is te interpreteren. Maak daarom duidelijk wat de gemeente verstaat onder 'circulariteit' voor dit project en wanneer de aanlegfase hieraan voldoet. Het MER kan vervolgens laten zien in hoeverre de aanlegvarianten hieraan bijdragen.

Gebruiksfase

Doelen

Het bestemmingsplan voor Buiteneiland legt vast welke functies en activiteiten een plek kunnen krijgen. Voor deze inrichting is het maximaal aantal woningen, de oppervlakte aan sportvelden en buitendijkse natuur al gekwantificeerd. De notitie R&D geeft nog geen duidelijkheid over de ondergrens van de ambitie. Zo is er een maximum van 500 woningen gesteld, maar is er ook een ondergrens en wat is de motivering van deze grenzen? Is 5,5 hectare aan sportvelden een gegeven, een minimum of een maximum?

Voor een aantal functies is de invulling nog nader te bepalen. Maak ook hiervoor de ambities concreet. Wat wordt bijvoorbeeld verstaan onder laagdrempelige voorzieningen en ruimte voor ondernemers? Zijn er commerciële voorzieningen die niet wenselijk zijn en waarom?

De aanleg van 25 hectare aan buitendijkse natuur is een uitbreiding van het oorspronkelijke plan. Deze natuur ligt buiten het plangebied uit het vigerende bestemmingsplan. Maak duidelijk wat in dit gebied onder natuur verstaan wordt en aan welke eisen dit moet voldoen.

Ambities

Ook bij de ambities voor de gebruiksfase komen abstracte begrippen als duurzaamheid en circulariteit terug. Zo zijn er vier uitgangspunten geformuleerd voor duurzaamheid: een duurzaam natuurlandschap (binnen- en buitendijks), een zelfvoorzienend en energieleverend eiland, een circulair en adaptief eiland en duurzame verbondenheid. Leg uit wat onder deze uitgangspunten verstaan wordt en maak concreet wat de ambities op het vlak van duurzaamheid zijn. Laat ook zien hoe deze zich tot elkaar verhouden. Een Ambitiweb² kan hierbij een hulpmiddel zijn.

Beschrijf ook hoe de ontwikkeling van Buiteneiland zich verhoudt tot ambities voor het IJmeer en het Markermeer, bijvoorbeeld wat betreft natuur- en waterkwaliteitsontwikkeling.³

Concrete en meetbare ambities en doelen maken duidelijk waaraan het inrichtingsprogramma invulling moet geven. Het MER kan vervolgens laten zien of de alternatieven de beoogde doelen bereiken. Maak ook duidelijk waar de prioriteit ligt en welke randvoorwaarden er gelden. Dit helpt wanneer in het ontwerpproces en de besluitvorming keuzes nodig zijn.

3.2 Besluiten

Al genomen besluiten

De ontwikkeling van IJburg loopt al lang. Met het vaststellen van het bestemmingsplan uit 2009 is besloten om het bedijkte deel van het Buiteneiland aan te leggen. Het gegeven dat Buiteneiland er komt en de contouren ervan –exclusief het natuureiland– liggen hiermee vast.⁴ Lezers van het MER kunnen onbekend zijn met het voortraject en eerder gemaakte keuzes. Wees daarom duidelijk over al genomen besluiten waarop niet teruggekomen kan worden. Het gaat er nu om hoe dit al vastgelegde deel van Buiteneiland aangelegd, ingericht en gebruikt gaat worden. Dat dit het vertrekpunt is, wordt niet direct duidelijk uit de notitie R&D, maar is wel essentieel voor hoe het plan beoordeeld moet worden. De eerder genomen besluiten zijn ook relevant voor de referentiesituatie (zie paragraaf 4.2 van dit advies).

Maak ook duidelijk welke ontwikkelingen sinds de start van IJburg (2e fase) hebben plaatsgevonden en van invloed zijn op het plan. Licht toe waarom bij de aanleg van dit eiland de mogelijkheid om vrijkomende grond te hergebruiken wordt onderzocht. Ga ook in op voor de hand liggende vragen vanuit de omgeving zoals:

- Waarom wordt bij dit laatste eiland (alsnog) voor een andere werkwijze gekozen?
- Wat zijn de risico's van hergebruik van grond voor toekomstige gebruikers van het eiland of het IJmeer (denk aan bewoners, recreanten, sporters).
- Waarom wordt er niet gekozen voor het verwerken van slib uit IJmeer of Markermeer om de waterkwaliteit te verbeteren, zoals bij Marker Wadden is gedaan?

² <https://www.duurzaamgww.nl/ambitiweb/>

³ Zie in dit verband bijvoorbeeld de RAAM brief (Randstadbesluiten Amsterdam–Almere–Markermeer) uit 2009.

⁴ Zo heeft de gemeente Amsterdam in een toelichtend gesprek op 18 januari 2021 vermeld.

Te nemen besluiten

Naast het besluit over het bestemmingsplan zullen andere besluiten nodig zijn voor de realisatie van het voornemen. Geef aan welke besluiten dit zijn, wie daarvoor het bevoegde gezag is en wat globaal de planning is.

Aanlegfase – Gebiedsspecifiek beleid

Het is niet zeker dat het gebiedsspecifiek beleid (GSB), nodig om vrijkomende grond toe te kunnen passen, al is vastgesteld tijdens het opstellen van het MER. Maak daarom duidelijk welke uitgangspunten en randvoorwaarden uit het (concept-)GSB bij het MER gehanteerd worden. Laat ook zien hoe onzekerheden een plek krijgen in het MER. Breng in beeld welke stappen (nog) nodig zijn om het GSB vast te stellen, wie daarvoor verantwoordelijk is en wat dit betekent voor het besluit over het bestemmingsplan.

Gebruiksfase – Borging van een richtinggevend programma

Geef ook inzicht in de (mogelijke) wijzigingen die dit nieuwe bestemmingsplan biedt voor de toekomst (zie ook paragraaf 4.1 van dit advies). Flexibiliteit in de ontwikkelrichting kan ertoe leiden dat toekomstige keuzes niet aansluiten op de initiële uitgangspunten en ambities. Laat daarom zien hoe de uitgangspunten en ambities geborgd worden. Denk aan het doorvertalen in planregels, andere (juridische) kaders en vervolgbesluiten. Juist vanwege de lange ontwikkelhorizon, tot circa 2040, is dit belangrijk. Er wordt bijvoorbeeld een heel open opzet van het bestemmingsplan voorgestaan met veel creatieve vrijheid, maar hierdoor is het ook lastig te duiden wat er dan daadwerkelijk gaat komen en op welke manier. Zo moet het bestemmingsplan de bouw van (maximaal) 500 woningen mogelijk maken, maar is in een later stadium nog besluitvorming nodig voordat deze woningen daadwerkelijk gerealiseerd kunnen worden. Gebruik het alternatievenonderzoek ook om te laten zien of verschillende borgingsmethoden de milieugevolgen beïnvloeden.

3.3 Beleid

De notitie R&D bevat geen overzicht van relevant beleid. Geef aan welk landelijk, provinciaal en gemeentelijk beleid en welke wet- en regelgeving relevant zijn voor de aanleg- en gebruiksfase van Buiteneiland. Beschrijf welke randvoorwaarden en uitgangspunten hieruit voortkomen, wat de consequenties voor (onderdelen van) de transformatie zijn en hoe hiermee bij de keuze voor het eindbeeld rekening is gehouden. Ook moet duidelijk zijn wat de betekenis van de risicobenadering voor waterveiligheid betekent voor de ringdijk.

Omdat het plan wordt vastgesteld voor een richtinggevend programma voor de lange termijn, is belangrijk om naar vergelijkbare lange termijn doelen in nationaal, provinciaal, gemeentelijk en sectoraal beleid te kijken. Laat zien hoe ambities en doelen voor het plan gerelateerd zijn aan deze beleidsdoelstellingen.

Ga in ieder geval in op:

- Kaderrichtlijn Water – gebiedsspecifieke doelen;
- Wet natuurbescherming;
- Wet stikstofreductie en natuurverbetering⁵;

⁵ Plenaire behandeling in de Eerste Kamer is voorzien op 2 maart 2021.

- Regionale Energie Strategie (RES) voor de regio Noord-Holland Zuid⁶;
- Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie.

Geef aan welke randvoorwaarden de overheden stellen aan klimaatmitigatie en -adaptatie. Verwijs hierbij naar de relevante beleidsnota's, convenanten etc. en instrumenten. Zo heeft de gemeente Amsterdam duidelijke doelstellingen op het gebied van duurzaamheid⁷ en wil in 2021 een uitvoeringsagenda voor klimaatadaptatie vaststellen⁸.

4 Afbakening, referentiesituatie en alternatieven

Het plan borduurt voort op het bestemmingsplan IJburg 2^e fase uit 2009. Met de actualisatie krijgen nieuwe inzichten een plek. Om de effecten van het plan te kunnen bepalen moet duidelijk zijn op welke punten het nieuwe bestemmingsplan anders gaat zijn dan het vigerende, nog niet gerealiseerde bestemmingsplan en met welke situatie de effecten worden vergeleken.

4.1 Afbakening van het plan

Maak bij de afbakening onderscheid in de aanleg- en gebruiksfase: laat zien welke activiteiten, functies en werkzaamheden bij welke fase horen en waarom. Maak zo ook duidelijk wanneer de aanlegfase is afgerond en overgaat in de gebruiksfase, waartoe ook inrichtingsmaatregelen horen.

Ga specifiek in op activiteiten en werkzaamheden voor de buitendijkse natuur omdat de aanleg ervan een aanvulling is op het eerdere bestemmingsplan.

Voordat de aanlegfase is afgerond, start de gebruiksfase. Omdat beide fases wel apart beoordeeld worden, helpt het om bijvoorbeeld met een (globale) tijdsbalk te laten zien welke activiteiten wanneer en waar plaats gaan vinden.

De geleidelijke groei van Buiteneiland biedt mogelijkheden voor tijdelijke functies, zoals een drijvend zonnepark.⁹ Licht toe welke tijdelijke functies mogelijk zijn, wat de omvang hiervan kan zijn en tot welke fase deze gerekend worden. Ga ook in op alle ontwikkelingen met aanzienlijke (cumulatieve) milieugevolgen die het bestemmingsplan mogelijk maakt, ongeacht het feit of er een MER voor nodig is.

Aanlegfase

Volgens de notitie R&D gaat het MER vier varianten onderzoeken voor het maken van land. Ze gaan vooral over de herkomst van de grond. Laat ook zien wat nodig is om de grond ter plaatse te krijgen, en of dat onderdeel uitmaakt van het plan. Denk aan het vervoer vanuit de stad naar Buiteneiland, of aan de winning en transport van primair zand uit IJsselmeer of Noordzee.

⁶ Concept RES Noord-Holland Zuid <https://energieregionhz.nl/conceptres>

⁷ <https://www.amsterdam.nl/bestuur-organisatie/volg-beleid/duurzaamheid/>

⁸ <https://www.amsterdam.nl/bestuur-organisatie/volg-beleid/coalitieakkoord-uitvoeringsagenda/gezonde-duurzame-stad/>

⁹ Zie bladzijde 10 van de notitie R&D.

Laat ook zien hoe wordt omgegaan met het gronddepot op Buiteneiland. Relevant is in ieder geval de vraag op welk moment de grond gekeurd wordt. Wanneer keuring pas plaatsvindt nadat de grond naar Buiteneiland getransporteerd is, dan is vooraf niet bekend welke kwaliteit er in het depot wordt gelegd. Het bestemmingsplan maakt in dat geval het “opslaan van verontreinigde grond” als activiteit mogelijk.

Gebruiksfase

De notitie R&D geeft een overzicht van het beoogde plan voor Buiteneiland.¹⁰ Dit overzicht laat zien dat een aantal functies en activiteiten nog nader te bepalen is. Maak dit concreet, eventueel met een bandbreedte (zie ook paragraaf 3.1 van dit advies).

4.2 Referentiesituatie en autonome ontwikkeling

De notitie R&D gaat uit van twee verschillende referentiesituaties. De notitie R&D maakt onvoldoende duidelijk waarom voor twee verschillende referentiesituaties gekozen is en wat dit betekent voor de effecten. Leg dit in het MER goed uit en let er op dat de informatie navolgbaar is.

Aanlegfase

Het MER gaat voor de aanlegfase de verschillen in effecten tussen het oude en het nieuwe plan laten zien.¹¹ Als referentie wordt ‘het landmaken’, zoals dat mogelijk is gemaakt in het bestemmingsplan uit 2009, gebruikt. Leg uit wat hieronder wordt verstaan: de wijze van landmaken of het feit dat er land is gerealiseerd? Het uitgangspunt is immers dat de aanleg van Buiteneiland een gegeven is. Duid vervolgens de verschillen in effecten ten opzichte van de effecten uit het MER 2008. Bijvoorbeeld: hoe verhoudt de verwachte toe- of afname van geluid zich tot de in 2008 berekende geluidsbelasting en wat betekent dit voor eventuele geluidshinder die de omgeving in de praktijk gaat ervaren?

Relevant is dat het natuureiland niet bestemd is in het vigerende bestemmingsplan. De aanleg van het natuureiland is daarmee geen onderdeel van de referentiesituatie (maar van het voornemen). Leg uit welke informatie uit het MER 2008¹² wordt gebruikt en in hoeverre dit geactualiseerd is.

Gebruiksfase

Volgens de notitie R&D bestaat de referentiesituatie voor de gebruiksfase uit de huidige situatie, namelijk open water, in combinatie met de autonome ontwikkelingen. Op deze manier geeft het MER een duidelijk beeld van de mogelijke effecten, ook voor bewoners van IJburg en Durgerdam en gebruikers van het IJmeer. Leg wel uit wat de rol van het vigerende bestemmingsplan in dit kader is.

¹⁰ Zie tabel 1.2 van de notitie R&D.

¹¹ Zie bladzijde 11 van de notitie R&D.

¹² Ingenieursbureau Gemeente Amsterdam, 2008. *Plan- en besluitMER IJburg 2e fase + Passende beoordeling IJburg 2e fase + BesluitMER OOIJ 2e+3e fase.*

Autonome ontwikkeling

Maak duidelijk welke autonome ontwikkelingen in beide referentiesituaties zijn opgenomen. De notitie R&D benoemt de ontwikkeling van Centumeiland en Strandeiland als autonome ontwikkeling. Denk niet alleen aan de eilanden zelf, maar bijvoorbeeld ook aan recreatie die vanaf deze eilanden op het IJmeer gaat plaatsvinden en de betekenis daarvan voor de natuur.

Benoem welke andere besluiten of plannen relevant zijn voor het gebied en wat dit betekent. Denk aan de RES voor de regio Noord-Holland Zuid. Hierin staat bijvoorbeeld in het IJmeer een zoekgebied voor windenergie, ook op de plek van Buiteneiland.

4.3 Alternatieven

Gebruiksfase

De varianten voor de aanlegfase zijn al beschreven in de notitie R&D. Voor de gebruiksfase gaat het MER een rol spelen bij het ontwikkelen van alternatieven. Leidraad daarbij zijn de ambities¹³ en de beschikbare gebruiksruijnte. Hoe de gebruiksruijnte een rol speelt, is toegelicht in de notitie R&D. Hoe tot onderscheidende alternatieven gekomen wordt nog niet.

Onderscheidende alternatieven

Maak duidelijk hoe ambities, verschillende identiteiten¹⁴ en milieugebruiksruijnte tot onderscheidende alternatieven (in de notitie R&D programma's genoemd) leiden. Maak duidelijk wat ze inhouden en op welke onderdelen ze overeenkomen en verschillen. Het MER moet in ieder geval duidelijk maken hoe met doelstellingen, ambities en afspraken inhoudelijk en procesmatig zal worden omgegaan. Laat ook zien hoe de drie verschillende identiteiten een rol spelen in de alternatieven.

Onderzoek wat de hoeken van het speelveld zijn om tot onderscheidende alternatieven te komen. Denk bijvoorbeeld aan:

- de aard en omvang van de functies en activiteiten: intensief zoals (veel) festivals of extensief zoals (weinig) wandelpaden?
- de ontwikkelsnelheid: vindt ontwikkeling geleidelijk plaats, ligt de nadruk op het snel nemen van inrichtingsmaatregelen of vinden de meeste pas in een later stadium plaats?
- de mate van borging: wat legt het plan wel en niet vast en hoeveel ruijnte is er om in te spelen op toekomstige ontwikkelingen?

Laat, vanwege de lange ontwikkelhorizon, ook zien hoe de alternatieven zich in de tijd (kunnen) ontwikkelen en hoe gevoelig ze zijn voor veranderingen in bijvoorbeeld de conjunctuur of de woonwensen.

Iteratief ontwerpproces

Gezien het grote aantal variabelen adviseert de Commissie om in een iteratief ontwerpproces te komen tot alternatieven. Zo moet (indicatief) gerekend worden aan een (globaal) programma om te bepalen of de omvang van toekomstig gemotoriseerd verkeer past in de

¹³ Biodiversiteit, duurzaamheid en het ruimtelijk frame, zie kader 3.1 in de notitie R&D.

¹⁴ De notitie R&D noemt drie identiteiten (Splendid Isolation, Stadsnatuur en Groene Hotspot) die richting kunnen geven aan het bouwprogramma.

beschikbare milieugebruiksruimte. De uitkomsten van deze berekeningen zijn weer te gebruiken om alternatieven bij te stellen.

5 Bestaande milieusituatie en milieugevolgen

Paragraaf 4.2 van dit advies benoemt de aandachtspunten voor de referentiesituatie. De tekst in dit hoofdstuk gaat uit van de referentiesituatie, zoals beschreven in de notitie R&D. Als de referentiesituatie in het MER daarvan afwijkt, kan dat gevolgen hebben voor de effectbepaling.

5.1 Effectbepaling

De milieueffecten van de varianten (aanlegfase) en alternatieven (gebruiksfase) moeten onderling en met de referentiesituatie worden vergeleken. Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de aard en mate waarin de effecten van de varianten en alternatieven onderling van elkaar verschillen. Geef daarnaast voor ieder van de varianten en alternatieven aan in welke mate de gestelde doelen kunnen worden gerealiseerd. Beschrijf de effecten zoveel mogelijk kwantitatief.

Beoordelingskader

De notitie R&D beschrijft wat wordt onderzocht en welke beoordelingscriteria gebruikt worden. Licht de gekozen criteria toe en maak ze concreet. Zo spreekt de notitie R&D bij klimaat en duurzaamheid over 'Beïnvloeding duurzaam ruimtegebruik, energievoorziening, afval, circulariteit en klimaatadaptatie (wateroverlast, droogte en hitte(stress))'. Maak duidelijk hoe dit voldoende concreet en vergelijkbaar in beeld gebracht wordt om de varianten en alternatieven te kunnen vergelijken.

Bij veel criteria wordt een kwalitatieve beoordeling voorgesteld. De Commissie wijst erop dat voor een aantal zaken, zoals water- en bodemkwaliteit, een kwantitatieve beoordeling nodig is om de effecten goed in beeld te brengen.

Een derde punt is het onderscheid tussen de aanlegfase en de gebruiksfase. Het is niet duidelijk waarom het beoordelingskader voor beide fases gelijk is. Laat het kader aansluiten op alle onderdelen van het plan, en maak daarbij onderscheid in aanleg en gebruik.

Studiegebied

Geef in het MER de begrenzing van het studiegebied aan. De begrenzing moet zo worden gekozen dat alle effecten van de verschillende onderdelen van het plan in beeld worden gebracht, ook als deze effecten zich buiten het plangebied voordoen. Denk aan eventuele effecten op de watercirculatie en waterkwaliteit in het IJmeer. Ook voor de ruimtelijke beleving (overdag en 's nachts) is de begrenzing relevant.

Gelijktijdige effecten van aanleg en gebruik

De aanlegfase gaat geleidelijk over in de gebruiksfase: de aanleg duurt circa 20 jaar, terwijl in 2030 al sportvelden aangelegd worden. Dit betekent dat tijdens de aanleg rekening gehouden moet worden met effecten op gebruiksfuncties en dat het gebruik beperkingen aan de aanlegfase kan opleggen. Ga in op de betekenis van deze wederzijdse invloeden.

Tijdelijke functies en activiteiten

Onderzoek de effecten van de verschillende typen tijdelijke functies en activiteiten en geef aan tot welke randvoorwaarden dit leidt. Denk daarbij aan de volgende vragen:

- Hoe ga je om met tijdelijke situaties in de aanlegfase, zoals drijvende zonnepanelen? Wat betekent dit bijvoorbeeld voor de waterkwaliteit, vogelsterfte en hoe verhoudt het zich tot de ambities om natuur te ontwikkelen?
- Hoe ga je om met (mogelijke) tijdelijke situaties in de gebruiksfase, zoals festivals? Denk aan de versturende werking van geluid op de natuur en Strandeiland.

Maximale mogelijkheden van het plan

Het MER moet de maximale mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt in beeld brengen. Dat betekent dat ook rekening gehouden moet worden met wijzigingsbevoegdheden die in het plan zijn opgenomen. Zeker met de lange ontwikkelhorizon moet duidelijk zijn wat als worst case scenario wordt gezien en waarom.

Gebruik van modellen en gegevens

Onderbouw de keuze van de rekenregels/-modellen en van de gegevens waarmee de gevolgen van het plan voor water, bodem en natuur worden bepaald. Ga ook in op de onzekerheden in deze bepaling. Onderscheid daarbij onzekerheden in de kwaliteit van de gegevens (bron, ouderdom, betrouwbaarheid, e.d.) en in de gehanteerde rekenregels/-modellen (afleiding en bandbreedte van kritische parameterwaarden, modelkalibratie en dergelijke). Vertaal dit zo mogelijk in een bandbreedte voor de genoemde gevolgen en geef aan wat dit betekent voor de vergelijking van de alternatieven.

5.2 Bodem en water

Effecten op de bodem en het water treden naar verwachting vooral op in de aanlegfase. Laat ook zien in hoeverre onderstaande punten leiden tot effecten in de gebruiksfase.

Bepaal de worst case situatie

Om de effecten op de bodem en het water te kunnen bepalen moet duidelijk zijn wat de worst case situatie is. Deze hangt onder meer af van:

- het GSB: wat is de status¹⁵ en welke (rand)voorwaarden zijn hierin opgenomen?
- de wijze waarop het depot gebruikt wordt (zie ook paragraaf 4.1 van dit advies): wordt de grond gekeurd vóór aanvoer naar Buiteneiland of pas op Buiteneiland zelf?
- de wijze waarop in het depot en/of bij toepassing in het gebied met verschillende kwaliteiten omgegaan wordt: is sprake van vermenging en wat betekent dat voor de kwaliteit van de bodem?

Laat vervolgens zien wat de kwaliteit van de toe te passen grond kan zijn en tot welke effecten dit kan leiden door nagifte, uitspoeling of uitloging naar oppervlaktewater en grondwater. Breng dit op kwantitatieve wijze in beeld met indicatieve berekeningen aan de water- en stoffenbalans en ga hierbij uit van de maximale belasting die het plan mogelijk maakt. Doe dit zowel voor het (tijdelijke) water binnen de ringdijk en toekomstige waterpartijen op Buiteneiland als voor het water van het IJmeer.

¹⁵ Als tijdens opstellen van het MER het GSB nog niet is vastgesteld, kan het gebeuren dat eventuele wijzigingen in het GSB niet in het MER zijn onderzocht.

Kaderrichtlijn Water

Het Markermeer-IJmeer is een waterlichaam waarvoor volgens de Kaderrichtlijn Water (KRW) ecologische en chemische doelen zijn vastgesteld. Laat zien dat het plan in ieder geval niet leidt tot een verslechtering van de huidige situatie (standstillprincipe). Breng ook in beeld welke maatregelen kunnen bijdragen aan een verbetering en maak duidelijk of deze een plek krijgen in het plan. Vat ook de resultaten van het overleg met de waterbeheerder (de watertoets) samen.

Primair zand

Alle varianten maken gebruik van primair zand. De effecten van de zandwinning zijn geen onderdeel van het project.¹⁶ Laat zien wat de meest waarschijnlijke locatie van herkomst van dit zand zal zijn en in hoeverre effecten nu in beeld moeten zijn om de uitvoerbaarheid van het plan aan te tonen. Zo zal zand uit de Noordzee ontzilt moeten worden, voordat het op Buiteneiland toegepast kan worden: op welk moment en in welk kader worden de effecten hiervan in beeld gebracht?

Watercirculatie

De aanwezigheid van een nieuw eiland kan de watercirculatie van het IJmeer beïnvloeden. Voor het MER 2008 is een studie verricht naar het effect van de aanwezigheid van het nieuwe eiland op de watercirculatie, verblijftijden en waterkwaliteit. Ga na of de uitgangspunten die voor deze studie zijn gehanteerd nog steeds van toepassing zijn en laat anders zien wat de effecten op de watercirculatie, de verblijftijden van water en de slib- en nutriëntenconcentratie in het IJmeer zijn in de gebruiksfase.

Effecten van het gebiedsspecifieke beleid

Om tot het GSB te komen moeten onder andere de milieugevolgen van dit beleid in beeld gebracht worden. Neem een overzicht of samenvatting van deze resultaten ook in het MER op om een compleet beeld van de toepassing van het GSB in de praktijk te geven.

5.3 Natuur

Voor IJburg fase 2 is in 2008 een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet verleend.¹⁷ In deze vergunning zijn de mogelijke effecten van een toename van de stikstofdepositie niet beoordeeld.¹⁸ De aanleg van buitendijkse natuur is hierin ook niet getoetst. Dit betekent dat in ieder geval op deze punten de effecten van de aanleg- en de gebruiksfase onderzocht moeten worden. Laat ook zien hoe de alternatieven zich verhouden tot bestaande natuurdoelen voor Natura 2000-gebied Markermeer & IJmeer en omgeving.

Onderzoek of de zekerheid kan worden verkregen dat het plan, in cumulatie met andere activiteiten, de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden niet aantast. Het voornemen en de alternatieven moeten uitvoerbaar zijn binnen de kaders van de Wet natuurbescherming. Beschrijf daarom in ieder geval één alternatief waarbij aantasting van natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden wordt voorkomen. Uit de wetgeving volgt dat het plan alleen doorgang kan vinden als de zekerheid wordt verkregen dat de natuurlijke

¹⁶ Dit heeft de gemeente Amsterdam in een toelichtend gesprek op 18 januari 2021 vermeld.

¹⁷ College van gedeputeerde staten van de provincie Noord-Holland, 30 juli 2008, kenmerk 2008-41903.

¹⁸ Hiervoor is voor de aanleg van Strandeiland in 2018 aanvullend vergunning verleend (Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord. Wnb besluit PAS RUD17.228883, 8 januari 2018).

kenmerken van Natura 2000-gebied niet worden aangetast, of de zogenaamde ADC-toets¹⁹ met succes wordt doorlopen.

Stikstof

Stikstofdepositie is een belangrijke oorzaak voor de achteruitgang van de biodiversiteit in voedselarme ecosystemen. Het voornemen kan door het gebruik van schepen, inzet van materieel en een toename van verkeer mogelijk extra stikstofdepositie op al overbelaste Natura 2000-gebieden en NNN-gebieden²⁰ veroorzaken. Dit kan leiden tot aantasting van natuurlijke kenmerken van deze gebieden.

Beschrijf de gevolgen van de vermestende en verzurende deposities op Natura 2000-gebieden zoals Oostelijke Vechtplassen, Naardermeer en het gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske, en de gebieden die deel uitmaken van het NNN. Geef daarvoor:

- de achtergrondconcentraties van de belangrijkste verzurende en vermestende stoffen (NO_x) in het gebied;
- de voor verzuring gevoelige habitattypen en de kritische depositiewaarde;
- de toename aan stikstofdepositie van het voornemen;
- de mogelijke (verdere) overschrijding van de kritische depositiewaarden.

Bepaal dan of, in cumulatie met andere activiteiten, het plan leidt tot negatieve effecten op de (kenmerken van) beschermde gebieden.

Buitendijkse natuur

Het ontwikkelen van nieuwe natuur is een belangrijk onderdeel van het plan. Het gaat niet alleen om een aanzienlijk oppervlak, maar ook om het realiseren van natuur naast bestaand Natura 2000-gebied. Breng daarom in beeld wat de huidige kwaliteit is van de locatie voor de buitendijkse natuur. Zijn hier bijvoorbeeld driehoeksmosselbanken aanwezig of waterplanten die van belang zijn voor foeragerende vogelsoorten die leven in het nabije Natura 2000-gebied? Laat vervolgens zien wat het effect is van de aanleg van de nieuwe natuur voor de soorten en habitats waarvoor instandhoudingsdoelen gelden.

Binnen de verschillende identiteiten voor Buiteneiland kan het om verschillende vormen van natuur gaan. Werk daarom voor elk alternatief duidelijk uit welke natuur nagestreefd wordt en hoe dit bereikt kan worden. Geef bijvoorbeeld aan op welke wijze waterriet te realiseren is met de huidige graasdruk van grauwe ganzen in de Bocht om de Oost. Laat vervolgens voor elk alternatief zien hoe dit, in brede zin, van invloed is op beschermde natuurgebieden en soorten. Maak onderscheid tussen de verschillende gebieden die mogelijk beïnvloed worden en geef hiervan de status aan. Geef daarnaast aan welke soorten die relevant zijn voor Natura 2000-gebied, effect kunnen ondervinden van het voornemen, in negatieve of positieve zin.

Laat zien of de recreatie op en rond het eiland kan leiden tot meer verstoring van de driehoeksmosselbanken. Denk aan suppen, kanoën en in de luwte van het eiland voor anker liggende boten. Neemt hierdoor bijvoorbeeld het gebruik door vogels af? Laat vervolgens zien welke maatregelen nodig zijn.

¹⁹ ADC staat voor: Alternatieven, Dwingende reden van openbaar belang en Compensatie.

²⁰ Gebieden die onderdeel uitmaken van het Nederlands Natuurnetwerk.

Tijdelijke natuur

Breng in beeld hoe wordt omgegaan met tijdelijke natuur, zoals steilranden waarin oeverzwaluwen nestelen of pioniersoorten die na het opspuiten van zand het gebied gaan gebruiken. Door de lange ontwikkeltijd van het eiland kunnen soorten en levensgemeenschappen zich vestigen die niet meer zijn te beschouwen als tijdelijke natuur. Hoe wordt hierop geanticipeerd?

Natuur Netwerk Nederland (NNN)

Beschrijf voor de NNN-gebieden in en rond het plangebied de 'wezenlijke kenmerken en waarden'. Onderzoek welke gevolgen het initiatief voor hiervoor heeft, zie ook de paragraaf over stikstof in dit advies. Geef aan hoe het 'nee tenzij' regime zoals dat geldt voor het NNN provinciaal is uitgewerkt en hoe het voornemen hierin past.

Soortenbescherming

Beschrijf welke beschermde soorten te verwachten zijn in het plan- en studiegebied, waar zij voorkomen en welk beschermingsregime van de Wet natuurbescherming ervoor geldt. Ga in op de mogelijke gevolgen van het voornemen voor deze beschermde soorten en bepaal of verbodsbepalingen overtreden kunnen worden, zoals het verbod op het verstoren van vaste rust- en verblijfplaatsen. Geef indien verbodsbepalingen overtreden kunnen worden in hoeverre de staat van instandhouding van de betreffende soort verslechtert. Beschrijf de noodzakelijke mitigerende en/of compenserende maatregelen om negatieve effecten te voorkomen of te verminderen.

5.4 Landschap

Het beoordelingscriterium voor landschap richt zich alleen op de huidige landschappelijke kwaliteiten. Door het landmaken wordt de toekomstige situatie echter heel anders dan de huidige situatie met open water. Kijk daarom ook naar de ruimtelijke kwaliteit van het toekomstige landschap, bijvoorbeeld op basis van een landschapsplan. Onderscheiden de alternatieven zich in ruimtelijke kwaliteit, zowel in de eindsituatie, maar ook gedurende de ontwikkeltijd?

Het aspect beleving lijkt nu te ontbreken in de beoordeling maar is wel relevant op verschillende schaalniveaus. Licht toe op welk schaalniveau welke onderdelen ruimtelijk relevant zijn en visualiseer en beoordeel deze. Gebruik hierbij duidelijke en realistische visualisaties voor verschillende afstanden, zichtlijnen en omstandigheden. Zo varieert de zichtbaarheid over het water (lange zichtlijnen vanuit bijvoorbeeld Durgerdam of Pampus) met de weersomstandigheden en het moment van de dag. Op een lager schaalniveau gaat het bijvoorbeeld om de zichtrelatie met Strandeiland: wat zie je vanuit welk standpunt en wat betekent dat? Laat vanuit verschillende standpunten de toekomstige situatie zien en houdt rekening met wat je op een bepaald schaalniveau en in een bepaalde richting wel en niet ziet. Denk daarbij aan de zonering van het eiland met hoog- en laaggelegen delen: in hoeverre is dit op grote afstand nog zichtbaar?

5.5 Cultuurhistorie en archeologie

Cultuurhistorie

Het plan kan invloed hebben op grote belangrijke cultuurhistorische en landschappelijke ensembles, zoals het Werelderfgoed de Stelling van Amsterdam en de Hollandse Waterlinie. Benoem de waarden en kenmerken hiervan en laat zien hoe Buiteneiland hier effect op heeft. Breng ook in beeld hoe het plan rekening houdt met deze waarden en kenmerken, bijvoorbeeld door een integraal ontwerp te presenteren met visualisaties vanuit verschillende perspectieven (ook vanuit Durgerdam). Maak duidelijk hoe het ruimtelijk kader van het de ensembles wordt gezien en beoordeeld, rekening houdend met de verschillende schaalniveaus. Leg uit hoe de inrichting van Buiteneiland samenhangt met gemaakte keuzes voor het Strandeiland ('Ijburg te gast') vanuit het criterium van ruimtelijke kwaliteit en de bijdrage van erfgoed hieraan.

Archeologie

Ter voorbereiding op het plan heeft archeologisch onderzoek plaatsgevonden.²¹ Dit onderzoek laat zien dat voor het uitdiepen van de vaargeul, de loswal en de aanleg van de onderwaternatuur geen extra maatregelen nodig zijn. Wel blijft de zogenaamde meldplicht bestaan in geval zich onverwachte vondsten voordoen. Leg voordat de aanlegfase start de rollen en verantwoordelijkheden vast voor de situatie waarin er een waardevolle toevalsvondst gedaan wordt. Denk hierbij ook aan de situatie waarin veranderingen in watercirculatie leiden tot vondsten in de omgeving. Zo kan slib zich verplaatsen door verandering van waterstromen, waardoor aanvankelijk afgedekte vondsten die eerder niet zichtbaar waren, bijvoorbeeld scheepswrakken, aan het licht komen.

5.6 Verkeer

Aanlegfase

Beschrijf de aard en omvang van het verkeer en vervoer van en naar Buiteneiland. Laat daarbij in ieder geval zien wat het aantal en de intensiteit van de transporten over wegen en via water is, bijvoorbeeld per dag, en de wijze van vervoer van materiaal, materieel en werknemers. Breng vervolgens de verkeersgerelateerde effecten in beeld en laat zien wat dit betekent voor onder meer geluid, luchtkwaliteit en bodem.

Gebruiksfase

De notitie R&D beschrijft dat verkeersberekeningen worden gemaakt om (de maximale) verkeerstoenames te onderzoeken voor mogelijke alternatieven. De gegevens vormen ook input voor AERIUS berekeningen om de maximale stikstofdepositie te bepalen.²²

De eerste stap is onderzoeken wat het toekomstig gebruik gaat zijn (vraagzijde). Wat gaan de functies wonen, sport, recreatie en natuurbezoek aan extra verkeersbewegingen opleveren? Ga hierbij uit van het aantal verplaatsingen van en naar Buiteneiland (per dag en op het drukste uur) en laat zien van welke verdeling over de verschillende vervoerwijzen is uitgegaan. Breng dat in beeld voor de verschillende alternatieven.

²¹ Periplus Archeomare, 2020. *Inventariserend Veldonderzoek (opwaterfase), Buiteneiland Ijburg, IJmeer. Rapport 20A023-02*

²² Zie kader 3.2 van het MER.

Beschrijf vervolgens in samenhang de beoogde structuren voor het autoverkeer (inclusief parkeervoorzieningen), het fietsverkeer, het openbaar vervoer en de belangrijkste looproutes (aanbodzijde). Betrek hierbij ook het vervoer over water. Onderbouw hoe deze structuren leiden tot een autoluw eiland. Geef inzicht in de toename van het autoverkeer op de ontsluitingsstructuur buiten het plangebied en de doorwerking daarvan op de verkeersafwikkeling.

Voor een goed functionerend verkeers- en vervoersysteem is naast het rijdende verkeer ook ruime aandacht nodig voor het parkeren. Het parkeren is immers ook een instrument om het gewenste verkeersgebruik en de ruimtelijke inrichting te sturen. Geef voor de verschillende delen van het plangebied inzicht in de wijze van parkeerregulering en wat dit betekent voor de ruimtelijke spreiding en vormgeving van de parkeeraccommodaties.

Op Buiteneiland gaan naar verwachting grotere en kleinere evenementen (festivals, sportwedstrijden, themabijeenkomsten) plaatsvinden. Dergelijke activiteiten hebben verschillende patronen van aankomsten en vertrekken; gaat het om verkeer dat vooral overdag of juist 's avonds plaatsvindt? Beschrijf in het verkeersonderzoek de specifieke kenmerken en organisatie van evenementenlogistiek en gebruik dit om de verkeerseffecten in beeld te brengen.

5.7 Geluid

Benoem activiteiten en functies die tot geluidhinder kunnen leiden. Denk voor de aanlegfase aan de verwachte methoden voor realisatie en transport. Maak voor de gebruiksfase duidelijk of de verkeersaantrekkende werking tot geluidhinder kan leiden.

Geef vervolgens de geluidbelasting in de huidige situatie, de aanleg- en de gebruiksfase op kaart weer (ook onder de grenswaarden). Breng de gevoelige bestemmingen en de geluidbelasting op deze bestemmingen in beeld. Toets vervolgens de geluidbelasting in de aanleg- en de gebruiksfase aan de advieswaarden van de WHO en de grenswaarden. Geef daarbij aan welke gezondheidseffecten te verwachten zijn, ook beneden normen en gezondheidskundige advieswaarden.

De geluidbelasting tijdens de aanlegfase wordt kwalitatief in beeld gebracht, terwijl geluid in de gebruiksfase kwantitatief en alleen voor verkeer wordt beoordeeld. Omdat ook festivals en andere (sport)activiteiten op Buiteneiland mogelijk zijn, moet ook hiervan de geluidsbelasting in beeld zijn.

5.8 Veiligheid

Sociale veiligheid

Denk bij maatregelen om de sociale veiligheid te borgen aan mogelijke effecten op andere milieuaspecten. Zo kan (permanente) verlichting leiden tot verstoring van beschermde soorten. Ook het aanzicht, zowel op een hoog als een laag schaalniveau, wordt door verlichting aangetast. Neem deze maatregelen daarom mee als integraal onderdeel van een variant of alternatief zodat alle effecten in beeld zijn.

Calamiteiten

Buiteneiland heeft in de gebruiksfase één brug als vaste oeververbinding met Strandeiland. Afhankelijk van activiteiten op het eiland (zoals festivals) en de weersomstandigheden (zonnige en warme dagen) kunnen veel mensen aanwezig zijn. Laat zien hoe de veiligheid in geval van calamiteiten geborgd wordt. Denk aan de mogelijkheid voor hulpdiensten om het eiland te bereiken tegelijk met het ontruimen van het eiland via dezelfde route.

Externe veiligheid

Voor externe veiligheid wordt een risico-inventarisatie uitgevoerd, aldus de notitie R&D. Onderzoek, indien sprake is van risicobronnen, verandering in het plaatsgebonden en groepsrisico op kwantitatieve wijze voor de gebruiksfase. Geef ook de contour van het plaatsgebonden risico en de zone waarvoor het groepsrisico berekend wordt weer op een kaart.

5.9 Duurzaamheid en klimaat

De notitie R&D geeft aan dat het aspect duurzaamheid beoordeeld wordt op onder andere circulariteit, klimaat(adaptatie) en energie(voorziening). Maak duidelijk wat onder deze begrippen verstaan wordt en hoe hiermee in de aanleg- en de gebruiksfase (mogelijk verschillend) omgegaan wordt. Laat ook zien waarom juist deze duurzaamheidsaspecten relevant zijn, bijvoorbeeld door een verkenning met de Omgevingswijzer²³. In het verlengde hiervan moet duidelijk zijn wat de ambities op het vlak van duurzaamheid zijn (zie ook paragraaf 3.1 van dit advies).

Vertaal de begrippen vervolgens naar concrete criteria, zowel voor de aanleg- als de gebruiksfase. Leg uit waarom voor deze criteria gekozen is en hoe ze gebruikt worden. Maak duidelijk waarom een criterium kwalitatief (zoals mate van te realiseren kansen of impact) of kwantitatief (bijvoorbeeld hoeveelheid CO₂-reductie) wordt beoordeeld. Gebruik, om tot relevante en bruikbare criteria te komen, bijvoorbeeld de volgende vragen als hulpmiddel:

- Is er verschil qua concreetheid, belang, tijdhorizon of gevoeligheid? Veel in dit project is nog onzeker. Dit geldt ook voor de mate van duiding van duurzaamheidsprestaties. Dit kan per duurzaamheids criterium zelfs nog verschillen. Verschillende soorten ruimtelijke opzet, functies of ontwikkelingstempo zullen impact hebben op mogelijke duurzame energie- of circulaire concepten. Zo kan het ene energiescenario onzekerder zijn dan het andere, zowel in relatie tot uitkomsten van de RES, innovaties in techniek, afhankelijkheid van te ontwikkelen functies en dergelijke. Welke criteria geven daar het beste inzicht in?
- Wat is de relatie tussen de criteria? Zo is bij materialen (en dus circulair gebruik) ook een CO₂-component te onderscheiden. Bijvoorbeeld: meer gebouwen betekent meer materialen (grondstofstroom) en meer energiegebruik (bijvoorbeeld door gebruik van het gebouw en energie voor het bouwen en de productie van de bouwmaterialen). Op dezelfde manier kan het materiaalgebruik om veel duurzame energie op te kunnen wekken (de productie van zonnepanelen bijvoorbeeld) een negatieve impact op circulariteit hebben.
- Geven de criteria inzicht in de invulling van nationale, regionale of gemeentelijke duurzaamheidsdoelen en -ambities?
- Dragen de criteria bij aan gewenste informatie (zie hoofdstuk 6 van dit advies)?

²³ <https://www.omgevingswijzer.org/>

Aanlegfase

Om de mate van circulariteit van een variant te beoordelen kunnen bijvoorbeeld de volgende vragen worden gebruikt:

- Wordt het grond- en materiaalgebruik beperkt? Dit is de hoogste trede van de circulaire R-ladder: refuse.
- Wordt materiaal ingezet dat elders beter (hoogwaardiger) toegepast kan of zou kunnen worden? Leidt gebruik van grond tot down- of tot upgrading (voor- of achteruitgang in kwaliteit)? Wordt hierbij nog een afweging gemaakt tussen verschillende soorten grondstromen?

Gebruiksfase

Beschrijf in het MER de maatregelen om de vier uitgangspunten voor duurzaamheid²⁴ te bereiken. Eén van deze uitgangspunten is een circulair en adaptief eiland. Laat zien hoe wordt omgegaan met de risico's van klimaatverandering (overstromingsrisico's, intensieve neerslag, hittestress en droogte) en hoe deze afgedekt kunnen worden. Geef aan in welke mate met die maatregelen voldaan wordt aan de ambitie om een circulair en adaptief eiland te realiseren.

Een ander uitgangspunt is het komen tot een zelfvoorzienend en energieleverend eiland. Beschrijf in het MER de energiebehoefte en strategieën om enerzijds de vraag naar energie te minimaliseren en anderzijds in duurzame energie te voorzien. Geef daarbij aan welke keuzes mogelijk en gemaakt zijn voor de volgende energiefuncties:

- Verwarming/koeling van gebouwen. Denk aan mogelijkheden voor warmtenetten, gebruik van oppervlaktewater, warmte-koude-opslag (wko) of aan oplossingen per huishouden (warmtepompen, zonnepanelen voor verwarming, elektrificatie).
- Elektriciteitsgebruik voor leeffuncties en openbare werken. Denk hiervoor aan het maximaal inzetten op zonnecellen op woningen (naast de eventuele zonnecellen voor verwarming/koeling). Dit vraagt aandacht voor een optimale oriëntatie van de woningen ten opzichte van de zon. Moderne openbare verlichtingssystemen voor openbare voorzieningen kunnen de energievraag aanzienlijk beperken.²⁵
- Bouwmaterialen. Het indirecte energiegebruik van bouwmaterialen (inclusief wegen) is hoog maar onzichtbaar en krijgt in de regel nog weinig aandacht. De energie die bijvoorbeeld nodig is om een gebouw van beton te maken is (veel) hoger dan die voor houtskeletbouw.

Geef aan in welke mate met de verschillende keuzes voldaan wordt aan de ambities 'energieneutraal' en 'energieleverend'. Beschrijf ook de gevolgen en risico's van de verschillende keuzes voor bijvoorbeeld leefomgeving, externe veiligheid en waterkwaliteit.

6 Een integraal informatiesysteem

Informatie voor toekomstige keuzes en bijsturing

Monitoring moet bestuurders de juiste informatie bieden om in de loop van de tijd vervolgkeuzes te maken over de inrichting van Buiteneiland, zoals over de aard en omvang van de woningbouw. Ook is zicht op het behalen van de doelen en invullen van de ambities

²⁴ Zie kader 3.1 in het MER.

²⁵ Deze gaan ook lichtvervuiling tegen, wat de verstoring van vleermuizen kan beperken.

wenselijk. Denk aan de wijze waarop de buitendijkse natuur zich ontwikkelt, maar ook of met de regels uit het bestemmingsplan de gewenste duurzame en adaptieve ontwikkeling voldoende waargemaakt wordt. Een integraal informatiesysteem helpt om de benodigde gegevens te verzamelen en bewaren. Leg in het systeem de huidige situatie vast (een foto van de leefomgeving) en vul het aan gedurende de aanleg- en gebruiksfase.

Vragen die met de verzamelde informatie beantwoord kunnen worden, zijn:

- Welke ontwikkelingen hebben plaatsgevonden en op welke behoefte kan of moet ingespeeld worden?
- Worden de ambities, zoals voor recreatie, natuur en circulariteit, voldoende gerealiseerd?
- Is er voldoende milieugebruiksruimte voor de nieuwe ontwikkelingen en hoe verloopt de ontwikkeling van beoogde functies en activiteiten? Voldoen de gestelde kaders en is meer of minder sturing gewenst?
- Zijn er ontwikkelingen die bijstelling van gemeentelijk beleid noodzakelijk maken?

Bied duidelijkheid over wanneer bijsturing nodig is en wie hiervoor verantwoordelijk is. Onderdeel van de monitoringsystematiek zijn 'maatregelen achter de hand' die ingezet worden als bijvoorbeeld ambities niet (voldoende) gehaald worden.

Toekomstgericht

Denk na over informatie die in een latere fase van het project nodig is en hoe deze gebruikt gaat worden. De informatie moet aansluiten op de doelen van het plan, de milieueffecten, de verwachte ontwikkelingen en de insteek van het bestemmingsplan. Richt het systeem zo in dat ingespeeld kan worden op informatie die in de toekomst nodig blijkt te zijn, bijvoorbeeld omdat toekomstig gemeentelijk beleid aanvullende informatie vraagt of om in te kunnen spelen op veranderende inzichten. Een goed ingericht systeem biedt ook de mogelijkheid om leemten in kennis in te vullen.

Leemten in milieu-informatie

Laat zien over welke milieuaspecten er nu al onvoldoende informatie is door gebrek aan gegevens. Spits dit toe op milieuaspecten die in verdere besluitvorming een belangrijke rol spelen, zodat de consequenties van het tekort beoordeeld kunnen worden. Geef tevens aan wat de gevoeligheid is van de ontbrekende informatie en dus of dit meer of minder impact heeft op de beoordeling van milieuaspecten. Benoem of dat wat ontbreekt op korte of lange termijn kan worden ingevuld en geef dit een plek in het informatiesysteem.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Advies van de Commissie over het op te stellen MER

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep geeft aan welke onderwerpen naar zijn mening moeten worden behandeld in het MER en met welke diepgang. Meer informatie over de [Commissie](#) en over haar [werkwijze](#) vindt u op onze website.

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

ir. Annemie Burger (voorzitter)
drs. Gert Dekker
dr. Heleen van Londen
drs. Aletta Lüchtenborg (secretaris)
dr. Marcel van der Perk
ing. Ben Peters
Wouter Schik BSc, MA
drs. Jan van der Winden

Besluit waarvoor dit milieueffectrapport wordt opgesteld

Bestemmingsplan

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor activiteiten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een MER vereist zijn. De bijlagen C en D bij het Besluit milieueffectrapportage geven aan om welke [activiteiten](#) het gaat. Voor deze procedure gaat het in ieder geval om de activiteit 'aanleg van een binnen-vaarweg' (C3), 'de aanleg van een loswal' (C4) en de 'aanleg van een primaire waterkering' (D3.2). Een MER is ook nodig omdat effecten op Natura 2000-gebieden optreden die in een Passende beoordeling moeten worden beschreven. Daarom wordt een plan-MER opgesteld.

Bevoegd gezag besluit

Gemeenteraad van de gemeente Amsterdam

Initiatiefnemer besluit

College van burgemeester en wethouders van de gemeente Amsterdam

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

Het bevoegd gezag heeft de Commissie niet in de gelegenheid gesteld om zienswijzen en adviezen bij haar advies te betrekken.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft gebruikt?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [3529](#) in te vullen in het zoekvak.

Commissie voor de milieueffectrapportage
A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

t 030-2347666
e mer@eia.nl
w commissiemer.nl

